

DAMIR ČARGONJA, TAJČI ČEKADA EKSPERIMENTALNI OBLICI POSTOJANJA

RAZGOVOR POVODOM NASTUPA RIJEČKIH MULTIMEDIJALNIH UMJETNIKA DAMIRA ČARGONJE I TAJČI ČEKADA NA PRVOM IZDANJU MEĐUNARODNOGA FESTIVALA NUS (NEAFIRMIRANA UMJETNIČKA SCENA), SPLIT, 13. – 20. SIJEČNJA 2012. KAO I POVODOM PERFORMANSA POST MORTEM HIGH FASHION SPOMENUTE UMJETNICE KOJI ĆE BITI ODRŽAN NA IZLOŽBI MORS PORTA VITAE – SMRT, VRATA ŽIVOTA: STARA ZAGREBAČKA GROBLJA I POGREBI U MUZEJU GRADA ZAGREBA 22. VELJAČE OVE GODINE

SUZANA MARJANIĆ

Prošle su četiri godine od kada ste iselili iz prostora Palača (1998.-2008.) te 2009. godine osnivate K.U.N.S. (Klub umjetnika na Sušaku). Prostor je manji, nešto udaljeniji od centra, no usprkos tome jeste li uspjeli održati izrazito gust i raznorodan program koji ste imali u MMC-u Palach?

— **Damir Čargonja:** Kada sada s te distance od četiri godine nastojim procijeniti naš rad ili uspjeh projekta K.U.N.S., uvijek me obuzme neko čudno raspoloženje koje ne bih pretočio samo u osjećaj zadovoljstva već i neku vrstu pozitivne tuđe, prepoznajući u njoj svu ljepotu i jad posla kojim se bavim. S druge strane čak i fizički osjećam da Klubom umjetnika na Sušaku na neki način zatvaram krug koji je, dosta neobično, i krenuo nekih pedeset metara od sadašnje pozicije K.U.N.S.-a, “ex kavanom Sarajevo”, inače prostorom udruge Otvoreni krug u kojem sam 1995./1996. godine vodio program te su tu nastupili brojni riječki umjetnici, npr. Damir Stojnić, Klas Grdić, Igor Večerina, Predrag Todorović, Damir Urban, Goran Nemarnik, Predrag Kraljević, Ervin Jahić. Pritom mislim da program K.U.N.S.-a ne možemo usporediti s programom u Klubu Palach, jer se radi o manjem prostoru, o potpunom samofinanciranju svih programa, drugačijim pogledima na umjetnost i organizaciju, nedostajanje i odlazak nekih ljudi koji su bitno doprinijeli priči zvanom MMC (npr. Sven Stilinović, Tanja Dabo, Tanja Stanić, Branko Franceschi, Ivica Župan, Maja Šerić, Krešo Kovačiček, Ilija Anđelić, Josko Đira)... Galerija O.K. i dalje funkcionira s time da je uslijed nedostatka sredstava više usmjeren na predstavljanje lokalnih riječkih i istarskih umjetnika te umjetnika prijatelja MMC-a koji su spremni o svom trošku doputovati i pomoći nam (npr. Jusuf Hadžifejzović, Darko Bavoljak). Također sve više obraćamo pažnju prema eksperimentalnoj glazbi i do toga je došlo najviše pod utjecajem profesionalnog glazbenika Josipa Maršića, Ane Jurčić i poznatog jazz saksofoniste Denisa Razumovića sa svojim Art pollution triom. Radi se o eksperimentalnom glazbenom triju koji u live nastupima pokušava usvojiti i performans kroz suradnju s umjetnicima, npr. Kreso Mustaćem u performansu *Poslije mraka* (K.U.N.S., 19. siječnja 2012) te je postao i svojevrsni zaštitni znak glazbenoga dijela našeg programa. I dalje se individualno bavimo umjetnošću, većinom kroz formu javnog djelovanja, akcija i performansa, uglavnom kritički socijalne i društvene tematike. Jezgru sadašnje ekipe okupljene u K.U.N.S.-u, osim gore navedenih, čine još i moj suradnik od samih početaka MMC-a, povjesničar umjetnosti Branko Cerovac, multimedijalna umjetnica Tajči Čekada, performer Krešo Mustać, umjetnik i profesor na riječkoj Akademiji primijenjenih umjetnosti Žarko Viočić, multimedijalni umjetnik Željko Bašković, studenti riječke APU...

KVAZINEZAVISNA SCENA

Pritom često si navodio kako vas hrvatska NGO kulturna scena ignorira, a u tome možemo spomenuti vaš (ex-Palach, K.U.N.S.) sukob s Clubture-mrežom udruga.

— **Damir Čargonja:** Hrvatska kvazi nezavisna scena ima političku moć iz seba koja od njih traži da kontroliraju ostale i održavaju mir kroz razne programe, projekte, umrežavanja za čiju realizaciju često sami sebe odobravaju sredstva kroz rad već pomalo “kulturnih” kulturnih vijeća. Ne kažem da kod nas ne postoje nezavisne grupe i pojedinci koji rade dobre stvari, ali međusobna je komunikacija onemogućena filtriranjem informacija i to kroz medije koje za potrebe političkih financijera opet kontroliraju organizacije i pojedinci onog drugog takozvanog NGO sektora. Trenu-

tak kada ta takozvana mreža dobiva svoj pravni oblik kroz Savez udruga Clubture potvrdio je da je riječ o strogo hijerarhijskoj organizaciji s ciljem potpune kontrole nezavisne scene na način “ili si u njoj ili te nema”. Postavio bih pitanje gdje su sada organizacije i pojedinci koji nisu prihvatili sudjelovanje u ovoj mreži, a bili su članovi GLASA 99. Takozvano spašavanje Vijeća za nove medijske kulture bilo je samo spašavanje fotelja tog istog Vijeća koje su uredno u ime nezavisnog sektora koristili svima dobro poznati predstavnici Saveza udruga Clubture. Osnivanje Zagrebačkog centra za nezavisnu kulturu i mlade prati isti način osnivanja kao i model upravljanja tipičan za Savez udruga Clubture, osim što je ovog puta politička veza očitiya, a prepoznaje se u organizacijskoj strukturi Centra. U prvom redu mislim na članice Saveza za Centar koji u sprezi sa Zagrebom vode Centar a čiji istaknuti, uvijek isti pojedinci, uglavnom vode ili su vodili Savez udruga Clubture. Zanimljiva je činjenica koja situaciju u Rijeci veže sa Zagrebom, ili idejno voditelja riječkog modela Centra, Saveza udruga Molekula, Davora Miškovića, koji je onedavno predsjednik Saveza Clubture i na tome mjestu je zamijenio Eminu Višnjić, a koja je sada ravnateljica zagrebačkog Centra. Volio bih da mi netko odgovori na još jedno pitanje. Ima li u Hrvatskoj novih mladih i pametnih ljudi koji bi mogli voditi ove projekte na svoj način? Naravno, to nije cilj. Ako gledam riječku scenu, a vjerujem da je ostala u Hrvatskoj ista, bunt je organizacija koje nisu u Savezu udruga Molekula i Savezu udruga Clubture sve očitiya. Moja je poruka tim organizacijama da pokušaju prevladati sadašnje stanje te sačuvaju ono što je od hrvatske nezavisne scene ostalo, a da resurse i sredstva koje je stvorio loš model organiziranja usmjere u pravcu istinske borbe za civilno društvo. Istaknuti pojedinci Saveza udruga Clubture trebaju shvatiti da su pogriješili, pomoći u pronalasku novog zamaha scene ili otici.

Ipak, ponekad su kritičari isticali i negativnosti nekih vaših organizacijskih izvedbi. Npr. Ivica Župan u Konturi povodom FONA-e 2003. godine ističe kako u formalnom dijelu FONA ipak nije do kraja uspjela jer je program tek djelomice ostvaren i to zbog toga što niste imali “obučena ljudstva, znanja, iskustva i unaprijed osiguran novac” pa se Festival održao u dramatičnom okružju kad je Branko Franceschi nezadovoljan demonstrativno naputio Festival, a da nije odradio posao selektora za sekciju performansa.

— **Damir Čargonja:** Godina 2003. bila je kulminacija djelovanja M.M.C.-a kroz njegova dva projekta FONA (Festival of New Art) i GOLI OTOK Novi hrvatski turizam. Stjecajem okolnosti a radi nerazriješćenih odnosa u MMSU Rijeka, nesnalaženjem struktura, a moram ovdje spomenuti i jedan trivijalni razlog, kolektivnog godišnjeg odmora gradskih institucija ljeta 2003. godine dobili smo mogućnost da programe FONA-e realiziramo u najznačajnijim riječkim galerijskim prostorima (MMSU, Mali salon, galerija Kortil te industrijskim prostorima Tvornice Torpedo). Na manifestaciji je sudjelovalo stotinjak umjetnika iz Hrvatske i svijeta među kojima su bile i takve umjetničke veličine poput našeg Ivana Kožarića, Vlatka Vinceka, Marijana Molnara, Zlatana Dumanica..., te stranih umjetnika sudjelovali su npr. Jusuf Hadžifejzović, Laszlo Kerekes, Guillaume Bijl, Ria Paquēe, Liv Bugge, Mimmo Catania, Emmett Williams,

Tajči Čekada: Post mortem high fashion

Zoran Todorović, Gabrijela Vasić.... O onome što se tog ljeta zbivalo u gradu Rijeci dovoljno govori naslov i podnaslov teksta objavljenog u kulturnom prilogu *Mediteran* u *Novom listu*: “Umjetnici su redom hedonistički uživali u igri razotkrivanja društvenih (ne)istina. Istovremeno asketski su i hrabro prihvatili manjak novca i sve veći pad popularnosti istine kojom se bave. Izvanstrukovna inicijativa i organizacija festivala, potpomognuta neznatnim financijskim sredstvima Grada, zasjenila je i ovoga ljeta presahlu ponudu institucija kulture.” Čak i Ivica Župan u podnaslovu navedenoga teksta, objavljenog u časopisu *Kontura*, uspoređuje FONA-u sa slavnom manifestacijom Documenta. Činjenica je da se manifestacija održala s minimumom sredstava, uz ogromno požrtvovanje kako organizatora tako i samih umjetnika, ali činjenica je da se tog ljeta nešto desilo što će se kasnije odraziti i na daljnje djelovanje MMC-a. Prituzba Branka Franceschija i njegov razlog odlaska s manifestacije s izložbe *Camp Craft*, jednog od sporednih programa FONA-e, a kojim su se trebali predstaviti mladi hrvatski suvremeni umjetnici sigurno ne leži samo u njegovoj razočaranosti izložbom. Branko Franceschi je prije same FONA-e nekoliko godina radio kao član Savjeta Galerije O.K. i jako je dobro bio upoznat sa situacijom u MMC-u i našim načinom rada te financijskim stanjem. Prije bih rekao da se Franceschi tada odrekao svog daljnjeg djelovanja u M.M.C.-u iz razloga njegovog skorog imenovanja ravnateljem riječkog MMSU-a, što mi tada nismo znali; on je oko toga već tada vodio pregovore. Prije bih se ovdje trebao zahvaliti tada mladim zagrebačkim kustosicama Olgi Majcen i Suncici Ostojić koje su tada odradile lavovski dio posla bez ikakvog honorara. Sve u svemu, iako je ta prva FONA održana u dramatičnom okruženju, bez sredstava, i bilo kakve pomoći sa strane, mislim da je bitno utjecala na razvoj događaja na sceni te poziciju suvremene umjetnosti u Rijeci i šire.

PERFORMANS O POSTMORTALNOM ODIJELU I HALJI

Krenimo na neke bliža događanja. Galerija Varuna započela je svoje djelovanje Tajčinom izložbom i performansom Post mortem high fashion. Od kuda proizlazi fascinacijom postmortalnim svijetom odijevanjem za njega, odnosno našim posljednjim odijevanjem?

